

CHILE

FOLKMÄNGD: 16,2 milj. / HUVUDSTAD: Santiago

GRUNDLÄGGANDE ILO-KONVENTIONER SOM RATIFICERATS: 29 - 87 - 98 - 100 - 105 - 111 - 138 - 182

■ Filharmoniska orkestern sparkade sina medlemmar för att de tillhörde en fackförening och en laxproducent försökte skräm- ma sina anställda till att teckna individuella kontrakt och inte förhandla om kollektivavtal. Offentliganställda har fortfarande inte strejkrätt. Det rättsliga skyddet för rätten till kollektiva förhandlingar är fortfarande otillräckligt.

LAGSTIFTNINGEN

Grundläggande fackliga rättigheter erkända

Löntagarna har rätt att bilda fackföreningar utan några tillstånd i förväg. Rätten till kollektiva förhandlingar erkänns, liksom strejkrätten, men bara i den privata sektorn.

Lagen om fackliga rättigheter som antogs i december 2001 avskaffade många av restriktionerna från Pinochets tid. Regeringen får inte längre lägga sig i organisationernas interna organisation.

Begränsningar för kollektiva förhandlingar

Kollektiva förhandlingar garanteras bara på företagsnivå. 2001 års lag föreskriver "frivilliga" kollektivavtalsförhandlingar vilket betyder att fackliga organisationer kan förhandla om nationella avtal bara när arbetsgivaren går med på det. Även säsongsanställda (som i lagstiftningen definieras som anställda i jordbruk, byggnadsindustri, hamnar och inom konst och underhållning) får bilda fackföreningar men kan bara förhandla om arbetsgivaren går med på det. Ändringar av lagstiftningen underlättar kollektiva förhandlingar i jordbrukssektorn, men försätter fortfarande att arbetsgivarna vill förhandla.

Begränsningar för strejker

Anställda i offentlig sektor har inte strejkrätt. Tidigare har lärare, kommunalanställda och anställda i vården ändå genomfört strejker. Runt 30 företagskonflikter är föremål för obligatoriskt skiljeförfarande. Lantarbetare får inte strejka under skördesäsongen.

I stället för att göra det olagligt att avskeda strejkande gör den nya lagen det "avskräckande kostsamt" att avskeda personal som deltagit i strejk. Lagen förbjuder emellertid inte företagen att anlita strejkbrytare under en konflikt.

Lagen innehåller också åtgärder för "flexibilitet" i lagstiftningen, som exempelvis användning av korttidskontrakt och mildare regler för anställning av ungdomar.

Skydd

Anställda har rätt att inom 60 dagar stämma arbetsgivare om de blivit avskedade på osakliga grunder. Om domstolen finner att de avskedats på grund av facklig verksamhet höjs avgångsvederlaget med 30 procent. Om domaren anser att en löntagare avskedats för facklig verksamhet, har denne rätt att återgå till arbetet eller få skadestånd. Vissa löntagarkategorier är undantagna från den paragrafen.

Företag kan straffas för brott mot arbetsmarknadslagarna och var sjätte månad publicerar regeringen en lista över företag som begått sådana brott.

RÄTTIGHETERNA I PRAKTIKEN

Regeringen respekterar i allmänhet medborgarnas rättigheter. Det förekom några isolerade fall av överdriven användning av våld och brutalitet från polisens sida.

Antifackliga metoder tillämpas fortfarande, inklusive förbud för fackliga ledare att komma in på företag, ensidiga förändringar av arbetstiderna, ersättning av strejkande arbetare och hot om avsked för att hindra att fackföreningar bildas. Flera reformer har avskaffat de flesta av de auktoritära delarna av författningen som Pinochet införde år 1990.

KRÄNKNINGAR UNDER ÅR 2006

Bakgrund

Den 11 mars 2006, när socialisten Michelle Bachelet blev landets första kvinnliga president, var en historisk dag i Chile. Den 10 december avled Pinochet utan att någonsin ha blivit dömd, trots de 3 197 människor som rapporterades mördade under hans diktatur, inklusive

1 192 "försvunna". Under året förekom flera strejker i gruvindustrin, inklusive i La Escondida, världens största koppargruva. Strejken där slutade till sist i en överenskommelse mellan arbetsgivaren och de fackliga organisationerna.

Planerat avsked av facket på filharmoniska orkestern

Den 4 september blev 17 musiker i den filharmoniska orkestern avskedade och ledningen började trakassera resterande orkestermedlemmar för att få dem att lämna facket och ge upp kollektivavtalet. Den 29 september avskedades ytterligare 18 och bara de fackliga representanterna återstod. I juli hämtade Santiagos kultursamfund en hel symfoniorkester från Polen som ersättning för Santiagos filharmoniska orkester och bekräftade därmed envisa rykten som cirkulerat sedan år 2003.

Laxproducenten AquaChile kritiserad för antifackliga metoder

Laxodlingsföretaget i Puerto Montt, AquaChile S.A., som är den största laxproducenten i landet och den andra största i världen, anmäldes för antifackliga metoder mot medlemmar i två fackföreningar på företaget. Mitt under pågående förhandlingar om kollektivavtal kallade fabrikschefen in de anställda och hotade med att företaget skulle avskeda alla och de fackliga ledarna om de inte accepterade kollektivavtalet som det då såg ut. Den 10 juli beordrade ledningen bussarna som skjutsade anställda till fabriken att ta en annan väg. Ledningen hotade sedan de anställda och försökte få dem att skriva på individuella avtal och hoppa av förhandlingarna. Företaget nådde en överenskommelse med en parallell arbetarförening med 120 medlemmar. I sin officiella anmälan av AquaChile S.A. sade fackföreningen att "företagets agerande är ett klart brott mot principerna i grundlagen".